

cosa que avui no tenen els nens i nenes. També vaig ser afortunat de tenir el meu pare que m'ensenyava a llegir, escriure i fer números a la bora del foc.

Les persones de poble creixen amb un sentiment d'inferioritat?

A mi em semblava que era menys, em creava un sentiment d'inferioritat de cara als que són de ciutat. En canvi, t'adones que, tot i no anar a la universitat, tens altres coses més importants. Aleshores, sents un orgull de ser rural i de poble.

Quan arriba a Suïssa què és el primer que fa?

Busco feina. Arribo un dissabte i el dilluns ja tenia treball en la bugaderia d'un hotel.

Des del principi es va integrar.

Sí. Sabia que havia d'aprendre francès per fer-me entendre, així que em vaig apuntar a uns cursos per a emigrants a la universitat.

Llavors es va fer la gran pregunta. 'Què faré de la meua vida?'

Tenia vint anys. El que tenia clar era que, abans de tornar a Espanya a fer el servei militar, havia d'obrir-me un camí per després poder tornar.

Des de sempre li ha agradat dibuixar.

Sí. En aquell moment no pensava en la moda, sinó que m'agradava el dibuix. Tenia bona mà, però necessitava estudiar la tècnica. Va ser llavors quan vaig descobrir que a Milà hi havia l'Institut Marangoni, que avui en dia és consi-

derat entre els cinc primers més importants del món. Els estudis eren tres anys, però només disposava de set mesos, abans de fer el servei militar. Així que, després de parlar amb el director, vaig començar a anar cada dia a classe. Va ser meravellós perquè, finalment, feia el que a mi m'agradava. I vaig acabar els estudis amb una nota de 98 sobre 100.

Quins records té?

Vaig descobrir que les meves mans, amb la tècnica que aprenia, podrien portar-me a il·lustrar tot el que imaginava. M'encantava dibuixar.

Abans, fins i tot va guanyar el tercer premi d'un concurs.

Sí, tenia catorze anys. La revista *Mundo juvenil*, juntament amb el Corte Inglés, va convocar el concurs *La juventud diseña su moda*. Vaig participar-hi i un dia em va arribar una carta per anar a Barcelona. Entre 500 participants, vaig quedar en tercer lloc i em van donar un premi de 1.000 pessetes per gastar al Corte Inglés. Com que el premi no caducava, uns mesos després, tornant de França d'una verema, em vaig comprar un tocadiscos amb piles i un curs d'anglès amb discs.

Un cop acabat el servei militar va tornar a Milà.

Sí. Em vaig dedicar a dibuixar per a revistes, fins que va arribar l'oportunitat de treballar per la marca Fiorucci. Així vaig descobrir verdaderament el que m'agradava i el que volia fer, que era dedicar-me al món de la moda. Després de tres anys, em vaig fer freelance i vaig entrar a treballar

«Fa sis anys que vaig tornar a Deltebre. Ara no podria treballar en l'actual sistema de la moda perquè ja no ho faria a gust»

«Recordo especialment les primeres desfilades de Moschino. Les provocacions sobre el sistema de la moda i reivindicacions socials ens feien únics»

a l'empresa Oleg Cassini, que era propietat d'un italoamericà, qui va ser el *couturier* de la Jacqueline Kennedy. Anar a treballar a Nova York va ser una gran experiència.

En aquesta època coneix a Franco Moschino i l'any 1981 funden la coneguda firma de moda.

Sí, des del principi vam tenir una connexió que ens faria compartir junts un tram del camí de la vida.

Què volien aconseguir?

Són els anys vuitanta i hi havia una *overdose* –sobredosi– de moda, a més s'havia perdut certa elegància. És una època en què es dona via a lliure a la comoditat, que de vegades l'entendem d'una manera i la fem d'una altra. Tot i això, Franco i jo no volíem canviar el món.

Teníem clar que el projecte havia de tenir un concepte a llarg termini i evolucionar. Aleshores, el concepte nostre va ser no fer res de nou, és a dir, aprofitar el patrimoni i reinterpretar-lo. Aquí ens comencem a divertir perquè comencem a recrear i reinventar el que ja estava fet, amb un cert sentit de l'humor. Així comencem a tenir èxit. Treballem junts uns nou anys. Després, jo agafo una altra direcció i ell continua amb Moschino.

Quina direcció segueix?

Tinc moltes propostes i treball amb grans firmes. Però sempre he tingut clar que no vull ser un personatge de la moda, és a dir, no vull formar part de l'aparador.

Va viure molts moments especials.

Sí, recordo especialment les primeres desfilades de Moschino. Les provocacions sobre el sistema de la moda i reivindicacions socials ens feien únics.

Troba a faltar aquells dies?

No. Fa sis anys que vaig deixar aquest món per tornar a Deltebre. Ara no podria treballar en l'actual sistema de la moda perquè ja no treballaria a gust.

És un sector frívol?

Hi ha molta arrogància, que és pitjor. Avui en dia hem perdut completament l'elegància, perquè no està ben vista. Hem creat una societat en la qual el respecte i l'ètica han quedat en un segon pla. Hem perdut el respecte social per 'anar mudats'.

Hem prioritzat la comoditat?

Pots vestir còmode però amb estil. També ens hem de preguntar què m'està bé a mi, és a dir, hem de trobar, en el marc de l'estètica, allò que ens està millor.

Quan torna a Deltebre què espera trobar?

Torno a casa perquè són les meves arrels. El delta de l'Ebre m'encanta. Després de tots aquests anys en grans ciutats, com Nova York, Milà i Barcelona, per a mi el nou luxe són l'espai, el temps i el silenci que tinc a Deltebre.

També és professor a l'Institut Europeu de Disseny de Barcelona.

M'encanta la docència perquè és molt més interessant que treballar en el sector de la moda. I els joves estudiants encara no estan 'contaminats' del sistema de la moda. És molt bonic ajudar-nos mútuament. Jo els dono la meua experiència, ells em regalen la frescor de les seves il·lusions. Penso que les persones hauríem de canviar de treball més sovint. Jo ho vaig fer amb cinquanta anys, em vaig plantejar un altre futur a la meitat del camí de la vida.

I d'aquesta il·lusió sorgeix la iniciativa de fer un homenatge a la dona del món rural.

La situació social actual, que afecta a tot el món, ens hauria de fer reflexionar i prioritzar, però no estem acostumats a pensar, ja que deixem que ho facin –per no saltar– els mitjans de comunicació i les xarxes socials. Ara amb el temps disponible que tinc, vull homenatjar a les dones de la meua família que m'han criat i posar el meu recorregut al servei de les dones que saben cosir, brodar, fer cistells, ganxet... M'encantaria fer una cooperativa de 'mans màgiques' rurals. I com vam fer amb Moschino, el que faig és re-interpretar uns induments de roba rural com el davantal, els calçotets del jonquet, *manguitos*... I que ningú té en consideració, quan hauríem de sentir-nos orgullosos.